Érkezett: 1914 APR. -7.

ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM. KOLOZSVÁR, 1914. MÁRCIUS 29. 13. SZÁM.

1913-ik évi kolozsvári gazdasági kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

Uj „ROYAL-DRILL“
sorbahintő műtrágyaszórógépek
szabadalmi kanalas „VERA II“
sorvetőgépek,
„Mosoni Drill“ és „Prima Drill“ sorvetőgépek
Láncos műtrágyaszórógépek. Kukoriczaültető és salétromszóró taligák elsőrendü kivitelben készülnek

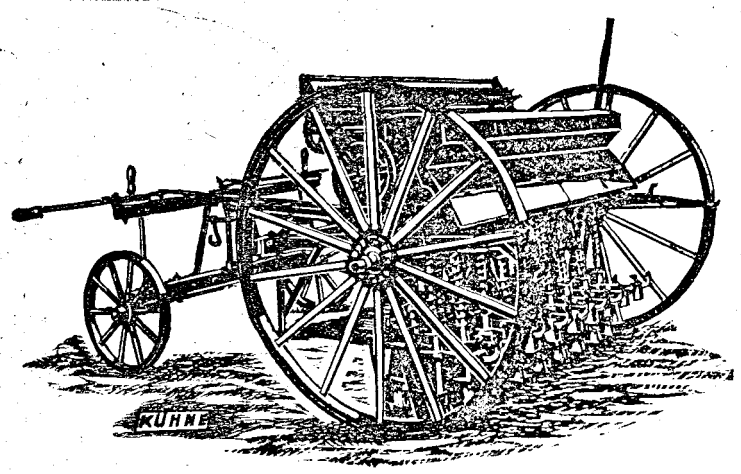

KÜHNE mezőgazdasági gépgyár r.-t.-nál MOSON

Főraktár: **Budapest, VI., Váci-körút 57 a. szám.**

Tavaszi talajmivelésre: **Ekék, boronák, hengerek,** mindennemü porhanyitó eszközök, **Osborne tárcsásboronák, Kéregtörő hengerboronák, Osborne kaszáló- és aratógépek,** elsőrendü benzinmótoros cséplőkészletek.

Fiókok: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár. 2012

MINDEN GAZDA

Biblioteca Centrală Cluj / Central University Library Cluj

érdeke, hogy összes gép- és motor szükségleteinek beszerzésekor

az E. K. A. R. T.

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától

kérjen ajánlatot.

Igazgatóság:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

Telefon: 827. sz. Távirati cim: "EKART"

NAGY JAVITÓMÜHELY

mindenféle rendszerü gépek javitására.

3033

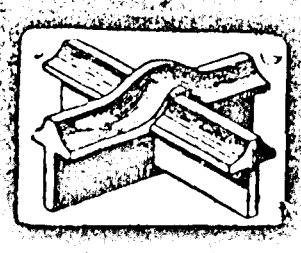

Szab. **„Köpplinger“-rendszerü Idomvasablakok**

a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója: — ismertetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

Lepter János — Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16. — Telefon 53-22

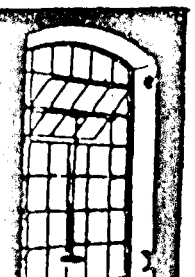

Többet termelhet!! az eredeti „MELICHAR“ gyártmányu IMPERATOR

mütrágyaszóróval egyesitett sorbatrágyázó- és sorbavetőgppel. A terméstöbblet az **„IMPERATOR“ vetőgéppel** holdanként **200—400 kilogramm;** dacára annak, hogy mütrágyában 30—50% megtakaritás érhető el.

Tessék állandó gépkiállitásunkat megtekinteni!

Ezer referencia!

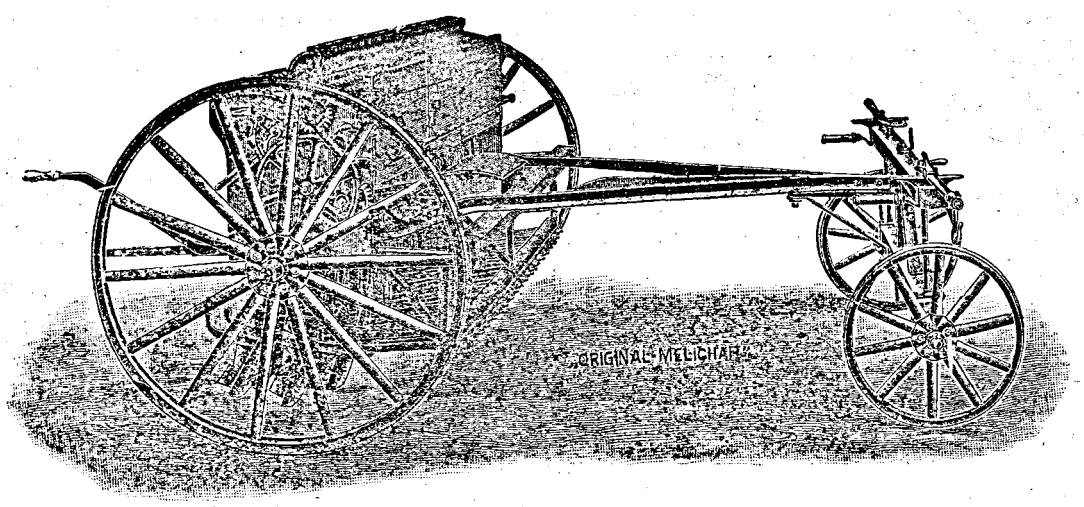

2672

Ezer referencia!

Ovakodjunk utánzatoktól!!

A „MELICHAR“-féle „IDEAL‘ répavetőgépek

mütrágyaszóróval egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek — Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános megelégedésre munkában!

Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf —— Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond,** Budapest, VI., Teréz-körut 26

Fióktelep: Wien, III., Löwengasse 37.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az állami gépgyár gyártmányai:

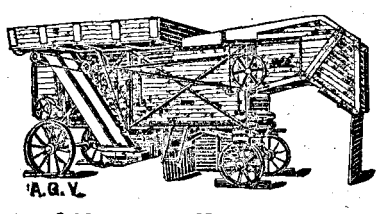

Acélkeretü golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerőszükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesitő képesség!

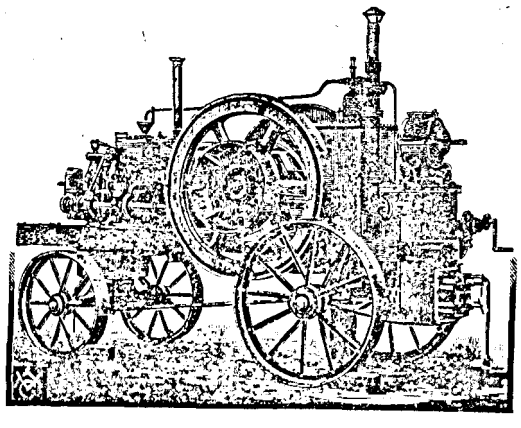

Szivógázlokomobilok

Ujdonság! **Szabadalom**

Rendkivül olcsó üzem! Zajtalan müködés

Könnyü kezelés!

Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.

Földgázüzemre is alkalmasak!

Legujabb rendszerü szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tüzveszély kizárva! könnyü kezelés!

Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

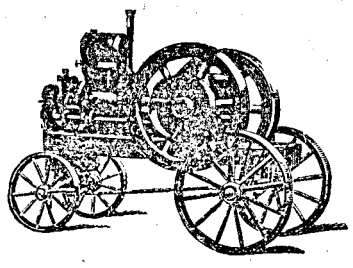

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephütéssel ellátva.

Megbizható üzem! Egyenletes járás!

Egyszerü kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerü és műtrágya szóróval kombinált **vetőgépek**

Kalmár-féle rosták.

Resicai tüköracélekék. Tárcsás-boronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szivesen küld

2021

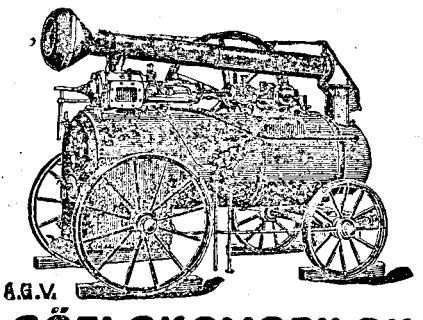

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vizmegtakaritás.

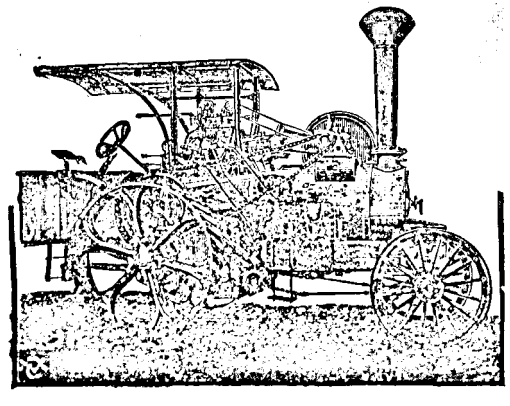

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32. Fiók-telepek: **Nagyvárad Debreczen Temesvár**

XLVI. ÉVFOLYAM. KOLOZSVÁR 1914. MÁRCIUS 29. 13. SZÁM

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 188.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A minőségi termelés jelentősége *Ottlik István* . 145
A szövetkezeti biztositás 145
Adatok az erdélyi földbirtok megoszlásáról. *Dr. Csérer Lajos.* 146
A németbirodalmi gazdanagyhétről 147
Tenyészcentrumok Svédországban 149
Komlótermelésünk 1913-ban 150
Egyleti élet. 151
Vegyes közlemények. 152
Hirdetések.

A minőségi termelés jelentősége.

Irta:

Ottlik Iván.
földmivelésügyi államtitkár.

Lépten, nyomon halljuk a gazdáknak adott biztató jó tanácsokat: hogy igyekezzenek többet, törekedjenek jobbat termelni!

De vajmi ritkán halljuk ezt a közhellyé vált jó tanácsot, könnyen megszivlelhető gyakorlati utmutatásoktól kisérve; utmutatásoktól, melyek azt is megmondanák, hogy a mindenkor adott konkrét viszonyok között, a fogyasztási piacok igényei, az egyes terményminőségekben tapasztalható kinálat és az ilyenek iránt megnyilvánult kereslet igényei szerint mely terménynemek, mely minőségek előállitására igyekezzék különösen gondot forditani. Termelésünknek mily irányu minőségi javitása fog gazdaságilag legjobban jutalmazónak bizonyulni; mely utnak követése fog leghelyesebben ahhoz a kivánt célhoz vezetni, hogy ugyanazon földterületről aránylag legkisebb költséggel, aránylag legtöbb jövedelmet tudjon a gazda produkálni.

Meggyőződésem szerint tehát igen helyesen jár el az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ez a nagy gazdasági érdekképviseleti szervezetünk akkor, midőn éppen ezekre az aktuálisan fontos kérdésekre a mostanihoz hasonló intézkedések segélyével igyekszik a legjobban célravezető, gyakorlatiasan szemléltető uton a helyes választ megadni.

Országunk a kukoricatermelés terén Európaszerte vezető szerepet tölt be. Sőt az egész földkerekségén nyomon követjük az északamerikai Uniót és a délamerikai Argentinát.

Ennek ellenére különösen az utóbbi évek során nem egyszer tapasztaltuk, hogy ez a nagyfontosságu termelési ágazat nem mindig képes termékeivel, még a belföldi szükségletet sem kielégiteni. Ugy, hogy nem egyszer többé-kevésbé behozatalra szorulunk. Máskor meg kedvező termésü évjárásokban — midőn az import-szükséglet nem következik be, — nem ritkán a másik sajnálatos véglet jelentkezik: a kellően jutalmazó áron való értékesités hiánya.

Ha valahol, tehát ugy bizonyára ezen a téren látszik megokoltnak az odairányuló törekvés, hogy nemcsak a mennyiségi, hanem főkép a minőségi termelés terén igyekezzünk tökéletesiteni munkásságunkat. Nagyon böles és hasznos munkát végzett tehát az O. M. G. E. akkor, midőn az országos kukoricakiállitás rendezésével alkalmat adott arra, hogy egyrészt a termelők ország-világ előtt bemutassák, mekkora haladást tudnak, különösen a minőségi termelés terén produkálni; helyes utmutatást, irányitást, követendő példaadást nyujtani gazdatársaiknak a nemzeti termelés ezen fontos ágazatában s másrészt, hogy a kereslet legközvetlenebbül megismerhesse a legjobb beszerzési forrásokat; azokat a termelőket, akiknél a különböző igényeknek megfelelő legkiválóbb minőségü árut legkönnyebben fellelheti. Ez a hasznos par excellence gyakorlati célt volt hivatott szolgálni a most rendezett első országos kukoricakiállitás, mely nem kétlem az imént jelzett kettős irányban egyaránt éreztetni fogja hasznos hatásait.

A szövetkezeti biztositás.

A Gazdák Biztositó Szövetkezetének legutóbb közre adott évi jelentése fekszik előttünk s az abban foglalt rideg számadatok minden hangzatos szónál meggyőzőbben bizonyitják ujból, hogy a szövetkezeti eszme segélyével a gazdasági élet minden ágában lehet uj, meglepő, olyan dolgokat elérni, amelyek valóban a közérdek előmozditására szolgálnak. Ha biztositási ügyről van szó, akkor a közérdek annyit jelent, hogy tegyük a biztositást *népszerüvé*, a széles néprétegek által hozzáférhetővé. A biztositás, mint a müködő biztositó intézetek példája mutatja, jó mint üzlet is. Talán jobb is a kelleténél. Ez volt az oka annak, hogy a biztositással járó előnyökből különösen mi nálunk legkevésbé részesedtek, akik valóban rá vannak szorulva a vagyonmegóvásnak erre a modern formájára. Helyes volt-é ez vagy nem, azt most ne keressük. Az az egy bizonyos, hogy a biztositási ügyet a szociális érzéstől elválasztani nem lehet.

Okvetlenül meg kell tehát adnunk a tiszteletet és elismerést annak a magyar biztositó intézetnek, amelyik az altruizmus tapasztalatán felépülve a biztositási üzletbe is belevitte a szociális érzést, az önzetlenséget. Hogy a Gazdák Biztositó Szövetkezete ezzel az elhatározásával a lépten-nyomon mutatkozó akadályok dacára nem végzett meddő munkát, annak legfőbb bizonyitéka a legutóbb megjelent üzleti jelentés. A jelentés azt mutatja, hogy kis eszközökkel is lehet sikereket elérni. Fennállásának 13-ik esztendejében a Gazdák Biztositó Szövetkezete az évi jelentés számadatai szerint ugy áll előttünk mintegy szilárd, nagyszabásu, teljesen megalapozott, teljesitő képes biztositó intézet, amely semmivel sem marad hátra azok mögött, amiket kiépiteni a nagy tőke és a spekuláció segitett.

Nagy eredmény ez s igazán nem tudjuk valjon alapitóinak, vezetőinek önzetlensége vagy pedig az a körülmény hozta el ezt az eredményt, amit más egyéb szövetkezeti intézményekben is megcsodálhatunk. Az apró, szétszórtan müködő erők egyesitése ez s az egyesitett erőknek öntudatos munkára való nevelése és a közérdek szolgálatába való állitása. A mi nézetünk szerint mindkét tényezőre szükség volt, hogy a Gazdák Biztositó Szövetkezetének immár tekintélyesnek mondható szervezete kiépüljön s maga

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A „Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete“
Budapest, V. ker., Aikotmány-utca 29. szám.
Tenyészállatok, Konyhakerti és virágmagvak, Szőlészeti anyagok és eszközök.
Abraktakarmányok. Gép és gépalkatrészek. Műtrágyák.
Olajok és kenőcsök. Cséplési szenek, zsákok, ponyvák. Vetőmagvak.
2003
Legelőnyösebb beszerzési forrása.
Sertések bizományban való hizlalását vállaljuk.

az intézmény anyagilag teljesen megszilárduljon.

Lássuk azonban ennek a szilárdságnak bizonyitó számadatait. A legutóbbi mérleg szerint a Gazdák Biztositó Szövetkezete nyolc és fél millió korona vagyont képvisel. Különböző tartalékalapjainak értéke csaknem négy millió koronára rug. Ez az anyagi erő biztositja azt, hogy a szövetkezet ma már könnyen meg tud küzdeni a kedvezőtlen viszonyokkal is. Meg tud első sorban azért, mert népszerüsége nőttön-nő, üzletfelei napról-napra szaporodnak. Ennek a bizonyitékául elég felemliteni, hogy tavaly tüz biztositási dijakban csaknem öt millió koronát, jégbiztositási dijakban 1 és egyharmad millió koronát, életbiztositási dijakban pedig 754,000 koronát vett be. Ennek a dijbevételnek azonban meg vannak a maga terhei. Pusztán kártérités tobb mint 2 és fél millió koronát fizetett ki a szövetkezet. Ugyanilyen terhek a szövetkezetre nézve a viszontbiztositási dijak, az adminisztráció szükségszerü költségei. A dijakból megmaradó fölösleget törvény szerint is a tartalékok növelésére kell forditani, ugy, hogy a szövetkezet tiszta nyeresége mindössze 111 ezer 696 koronát tesz ki, a miből igazán vajmi kevés telik az intézet érdekében önzetlenül munkálkodó igazgatóság tiszteletdijaira vagy pedig osztalékra.

A Gazdák Biztositó Szövetkezeténél azonban nem is az osztalék a fő, de az, hogy aki a szövetkezet tagjává lesz, aki a szövetkezetnél köt bármiféle biztositást, lehetőleg olcsón jusson hozzá. A biztositási dijak egyrésze dijvisszatérités vagy engedmények formájában térül vissza a biztositó félhez. Erről természetesen az évi jelentés nem beszél, egyáltalán nem árulja el, hogy ezen a cimen a biztositottak milyen előnyökhöz jutnak, azt csak azok tudják, akik a szövetkezettel tartós összeköttetésben vannak, akik máris tudják, hogy éppen e szövetkezet segélyével lehet lassanként megoldani az olcsó biztositás problemáját.

Adatok az erdélyi földbirtok megoszlásáról.

Irta:
Dr. Csérer Lajos.

III.

Ezen szomoru prespektivából ereszkedjünk alább a nemzetiségi birtokmegoszlás részletezésébe. E tekintetben is már meglevő adatokat veszünk tájékoztatásul *Éber* Ernőnek épen az erdélyi nemzetiségi gazdasági viszonyok összehasonlitásával foglalkozó munká;ából.* Ő Erdély különböző nemzetiségi járásait, községeinek gazdasági arányait hasonlitotta össze s a következő birtokkategoriai eredményekre jutott. Szerinte egy paraszt gazdaságra eső terület volt kat. holdakban:

Vármegye	Járás	Magyar	Oláh	Szász
		községekben		
Kolozs	bánffyhunyadi	23 5	23·6	—
„	gyalui	20 9	39·6	—
„	nádasmenti	16·0	20 0	—
„	tekei	11·3	12·4	16·2
T.-Aranyos	felvinci	17 2	10·8	—
„	tordai	8·5	10·8	—
„	torockói	8·5	27·0	—
Sz.-Doboka	betleni	13·0	16·4	—
„	dési	13·3	16·4	—
„	kékesi	12·3	16·2	—
Marostorda	marosi alsó	9·4	10·8	—
„	marosi felső	8·4	9·5	—
Brassó	alvidéki	7 8	5·0	6·17
Brassó	felvidéki	8·4	—	13·80
Kisküküllő	erzsébetvárosi	8·07	10·08	13·4
Nagyküküllő	kőhalmi	12·7	18·4	25·0
B.-Naszód	besenyői	10·8	13 9	11·9
B.-Naszód	jádi	—	22 5	15·5
Szeben	nagyszebeni	—	9 92	9 93
Szeben	szerdahelyi	—	6 0	8 20

Ha az ujabbkori állami telepitési birtokarányok mintájára egy paraszt gazdasági egységes 20—22 kat holdban állapitunk meg, ugy figyelembe véve Éber fenti számoszlopait, feltüuik, hogy általán kevés parasztbirtok éri el az állami normát, de szomoru, hogy a *magyar* kis paraszt birtok ebben az összeállitásban csak két esetben éri el a 20 kat. holdat, szász kézen csak egy birtok, ellenben oláh kézen 5 birtok. Azzal vigasztal Éber, hogy a magyar birtokokon több a szántóföld, mig oláh kézen a fütermő terület, tehát kisebb a gazdasági kultura, habár itt nagyobb állatlétszámot találunk, de a magyar és szász birtokokon értékesebb állatanyagot.

*

Barabás Endre* hasonló kutatásokat végzett az erdélyi *nemzetiségi nyelvhatások* területén: keresvén szomszédos, de különböző nemzetiségü községek 100 holdon aluli birtokok gazdasági birtokok gazdasági arányait. Lássunk 3—3 szomszédságot:

Szomszédos községek neve	Megye	A község faj jellege	Átlag jut egy 100 h alului gazdaságra			Állat állományra		
			Gazdasági terület	Szántóföld	Szarvasmarha	ló	sertés	juh
			kat. hold		darab	d a r a b		
Prázsmár	Brassó	szász	4·9	2·7	1·0	0·6	1·0	0·6
Márkos	Háromszék	román	5 3	1·7	0·9	0·1	1·1	1·15
Kökös	Háromszék	magyar	7·1	5·1	2·3	0 5	2·3	2·10
Holtmaros	Marostorda	magyar	5·27	3 25	3·25	0·15	0·80	—
Idecspatak	Marostorda	román	16·17	3·46	3·46	0 28	0·80	7·60
Felső-Idecs	Marostorda	szász	7 57	4·02	4·02	0·34	0·10	—

Az első hármas csoportban a magyar *Kökös* minden gazdasági irányban tartja magát, pedig lakóssága 1869-től 1900-ig 20%-kal növekedett, az oláh *Márkos* pedig 6·5%-kal apadt. Már rosszabb a helyzet második csoportban (Maros-Torda megyében), ahol bár *Holtmaros* magyar községben 36·3%-kal növekedett a magyarság 30 év alatt, de már 12 kat. holddal kevesebb esik egy magyar parasztbirtokra, mint az oláh *Idecspatakon* s ez a Barabás által tanulmányozott 17 csoport 70%-kával van igy.

Hogy az erdélyi nyelvhatárokon milyen birtokkategoriák vannak általán, igazolhatjuk fenti táblázattal is Éber adatait — sőt itt már a törpe birtokok jellege is mutátkozik.

Összegezés. Ha már most végkövetkeztetésekre törekszünk, a már elmondottakat összehasonlitva és összegezve. Erdélyország birtokeloszlásának agrár (birtok)-politikai képét igy rajzolnám meg:

1. Határozottan káros az egy holdon aluli törpe birtokok *nagy száma,* mert legfeljebb csak városok mentén jelentenek belterjes üzemet, pld. kertészkulturát — a községekben talán gyümölcsös, vagy szőlőkulturát, de nagy általánosságban szinte holt tőkék ezen egy kat. holdon aluli parcellák s miután nem képeznek alkalmas örökösödési vagy hitel tárgyat: elegendő munkateret: akár részleges tagositások rendjén megkevesbitendők.

2. Az 1—5 holdig terjedő birtokkategóriára Erdélyben is szükség van a *függő munkáskéz* biztositása szempontjából, de Erdélyben ez 135.669 drb. üzemmel, összesen 378.659 kat. hold kiterjedésben *tultengésben van.* Ezek tulajdonosai nem élhetvén meg tisztán birtokukból, azt családtagjaikkal müveltetik, maguk nagyobb birtokon keresnek állandó szolgálatot, vagy gazdasági munkát. Ekkora tömegre azonban az erdélyi nagyobb birtokokon nincsen állandóan szükség, tehát az öt holdasok jelentékeny százaléka városi, vasuti vagy gyári munkára szorul, — gyakran az ország ellenkező oldalára vándorol — törpe birtokát még kezelni sem tudja: ilyen birtok sohasem fog a belterjesség felé fejlődni. Tagositás utján megkevesbitendő lenne.

Nem akarnám azonban ezt a két birtokkategóriát ilyen mereven kezelni, még

* *Fajok harca.* Irta Éber Ernő Kolozsvár, 1905. Az erdélyi kérdés tanulmányozására kitünő forrásmunkát képez ezen tanulmány.

* Az erdélyrészi népfajok birtokaránya. Irta Barabás Endre Budapest, 1905.

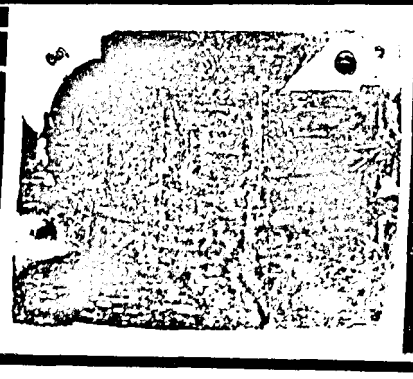

Ha ön meg akarja ismerni a legujabb

eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék **árjegyzéket** kérni amellyel több oldalu anyagi és technikai előnyöket fog biztositani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselet: A m. kir államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32

elméletben sem. Ma kiterjedt gyári és házi ipar, bányászat, kereskedelem stb. hiányában az erdélyi ember a földbirtokból kénytelen megélni. Különösen áll ez a falusi földmivelő lakosságra, minden házas telekkel (lakott belsőséggel) biró földmives családnak életfeltétele, hogy községe határán egy darab birtoka legyen, ahol szabad idejében ő maga is dolgozik, családja mindig talál foglalkozást, amely birtokon a »mindennapi kenyeret« kell előállitani: hogy amikor a szomszéd város, vagy esetleg egy ipartelep állandó egész évi munkaalkalmától, vagy egy nagyobb birtok évi béresség étől elesik, vagy megöregedvén, egész évi idegen munkára már nem vállalkozhatik — legyen egy biztos helye, édes sajátja. Árpád ezer éves szerzeményéből, melyen nemcsak »meghalni« lehet, de »élnie« kell...

A parcella s törpe birtokok egyesitését s fölszivását tehát csak ugy akarnám, hogy minden erdélyi külvárosi s falusi földmivelő családnak jusson egy-egy kikerekitett törpe birtok, de egy tagositatlan határu erdélyi községben, nincs gazdasági értelme annak, hogy egy-egy kézben 2—3 törpe birtok legyen. Könnyü megérteni, hogy többet ér gazdaság-üzemi szempontból egy három kat. holdas törpebirtok, mint egy hat holdas vagyon, a határ 3—4 helyén szétszórva!

3. Az 5—20 holdig való birtokok képezik a mai falusi birtokelosztás gerincét, majdnem 100.000 üzemmel s cirka 2,000.000 kat. hold területtel (Erdély mezőgazdasági területe összesen 6,149.715 kat. hold). A 10 kat. holdtól lefelé való birtokosokat még mindig *függő gazdaság egyedeknek* tartom, akik talán a szászok földjét kivéve, nem tisztán kisbirtokukat művelik, de időközönként az otthoni munkából (és kenyérből is) kifogyva, mint *időszaki* munkások, az év háromnegyed részén idegen területen keresik kenyerüket s a birtokot vagy az otthon maradt családtagok látják el, vagy bérbeadatnak. Ilyen birtokokból csak vasut, vagy városok mentén fejleszthető belterjesebb üzem. A periferiákon csak ugy él meg, ha gazdája közel kap időszaki idegen keresetet, pld. részes, szakmányos gazdasági munkát, de ez esetben már függésbe kerül.

A 10 kat. holdon *felüli* birtokkategória tulajdonosa vasutmenti vidékeken már kénytelen földjén »élni-hálni«, de hogy inkább állandósul a gazdálkodás, abban segit a közlegelő, közbirtokossági erdő használata és legtöbbször egy törpebirtok bérlete, vagy feles müvelése. Miután az állandó erdélyi földmivelő népnek ez a kategória képezi legnagyobb tömegét, a 20 kat. holdas kiterjedés felé fejlődő paraszt üzemet tagositás, jobb örökösödési, vagy valami »otthon mentesitő törvény utján védeni és 20 kat. holdan tulra kellene fejleszteni — a törpebirtokok rovására — ha magyar kézen áll.

4. A 20 kat. holdtól 100 holdig való kétféle birtokkategória mintegy 52.000 üzemet foglal magában: 1.767.497 kat. hold területen (20%). *Ezt a közép parasztkategóriát tartom ma legfontosabbnak Erdély magyar földbirtokai között.* Ez a terület alkalmas az u. n. »hatökrös« gazda foglalkoztatására, családja eltartására, közterhek előteremtésére, sőt évi jövedelem fölöslegre is, *mig* tulajdonosa ökör, vagy tehénfogaton jár s fiai otthon munkálkodnak egész évben s évek során mindaddig, mig az ős ibirtok megszüli a második fiu 15—20 holdas önálló birtokát, vagy előbb kiházasitja a leányt. Ugy nézem, a 100 kat. hold felé törekvő erdélyi parasztgazda kell, hogy regenerátora legyen a falusi kis középosztálynak s ezért e kategóriánál a birtokfejlesztés és birtokmegtartás okából valamelyes törzsöröklési rendszert kellene megállapitani, vagy valami időtartamhoz, hol számhoz kötött átmeneti paraszt hitbizományi rendszert kellene Erdélyben teremteni, megint csak magyar kézen!

5. A 100—500 kat. holdas középüzemeket nem tudom hová sorozzam. 2666 a gazdaságok száma itt: 560.000 kat. hold területtel. Ugy sejtem, a régi ősi közép- és nagybirtokok maradványai ezek, már és még »pantallós« emberek élnek benne, de a szomszéd nagybirtok megkezdette már a beolvasztó akciót, vagy a körkörös paraszt szomszédok főzik már a szétosztó terveket. Ugy látom, hogy ez a kategória mulóban van, mert 100 kat. hold felé eső terület nem alkalmas egy »urféle« birtokos munkáltatására és állandó ellátására, — ellenben az 500 kat. hold felé terjed őbirtokon már uj agrárközéposztály alakulhat bérlők, gazdatisztek, vagyonos falusi papok, boltosok, községi hivatalnokok e célra nevelt utódaiból, ha törekvéseikben jó agrártörvények, kielégitő munkás s közlekedési viszonyok s különösen egy erdélyi földhitelintézet segitik.

6. Ugyanez áll az 500—1000 holdas birtokkategóriára is. Ilyennek minden magyar faluban kellene lennie — magyar kézen. S miután kivánatos, hogy a *még gazdálkodó* régi nemesség, mint a nemzet törzsfája, megőriztessék mint középbirtokos: állami törvényekkel és támogatással *tehermentesittessék* — habár igy 30—50 évre valami állami (vagy bank) hűbértipus alakul ki.

7. Az 1000 holdon felüli birtokkategóriák szintén konzerválandók, a hol nincs, ott a Beksics-elmélet alapján szaporitandók részint a kötött birtokok, másrészt a kis középbirtokok rovására. Alkalmasak az erdőterület felszivására, faipari, bányászati, gazdasági, gyáripari üzemek elhelyezésére — s miután ilyen dolgok nagyobb befektetéssel járnak, hogy legyen elég idő a törlesztésre s kamatoztatásra — a hitbizományi rendszer általánositandó.

Ime, ennyi sok a teendő az erdélyi birtokpolitika, illetve a birtokeloszlási statisztika terén. Az azonban bizonyos — s a jelek arra mutatnak — ha magyar tőke, törvényhozás s szervezett társadalom nem fognak össze a meglevő magyar birtok konzerválására egyrészt, másrészt célszerü telepitéssel nem folytatják az uj honfoglalást: Tokaji László szerint 200 év mulva, a nem rég alakult budapesti u. n. »Turáni-társaság« sirva keresheti Magyarország keleti bástyájának vitézét, az »erdélyi magyarság« pusztuló nyomait.

(Vége.)

A németbirodalmi gazda nagyhétről.

Véletlenül éppen a gazdák nagyhetének elejére érkeztem Berlinbe, minek nagyon megörültem, annak dacára, hogy a friedrichstrassei állomás közelében lévő nagy és kis szállodák egyikében sem kaphattam szobát, sőt biztatásul mindenütt azt mondták, hogy valószinüleg a város belterületén egyáltalán üres szobát ne is reméljek kaphatni. Azért örömöm nem csüggedt, mert élénken el tudtam képzelni, hogy egy olyan városban, hol állandóan 3 és fél millió ember számára van hely, ott még nekem is fog jutni egy szobára való, amint hogy nem is csalódtam, sőt még közelebb mint gondoltam volna, a stettini állomás közelében egy modern ujonnan épült szállodában hajtottam nyugalomra fejemet. Örültem mert arra számitottam, hogy ez alkalommal egy csapásra a német birodalom lelki világát oly mértékben ismerhetem meg, mint azt csak költséges és fáradságos utazások árán lettem volna képes. Feltevésem helyességére igen biztató volt az a körülmény, mint fentemlitettem, hogy az érdeklődők ezrei foglalták le a szállodák szobáit.

Miért nincs meg ez az érdeklődés minálunk? Ezen gondolattal aludtam el és e gondolattal ébredtem más nap reggel viszonylagos korán és első sétám a városban már feleletet adott kérdő gondolatomra. Minden, amit itt láttam, a mivel találkoztam, ha még a müvészet rovására is, a német nemzeti eszmének felkeltésére céloz, a német fajok összetartózandóságát és az abban rejlő erőt és ennek már eddigi érvényesülését hirdeti.

Hussá és vérré is vált ez az eszme már ott, ez tölti el az ekéje után baktató földmüves világát, ez dobogtatja a Schloss platzi kastély lakójának szivét. Igy aztán nem is csoda, ha a gazdahétre a szállodák összes szobái le vannak foglalva, mert itt nem agrár ügy, nem a bőrkabátosok szófecsérlése, hanem német ügy minden. Ezt legjobban bizonyitja, hogy 58 különböző nevü egyesület vett részt a birodalom minden részéből és bizonyitja az a nagy és tartalmas tanácskozási programm melyből néhány pontot itt alább kiragadok:

»A porosz királyi Landesökonomie Kollegium programmján szerepelt például 6. pont gyanánt az uj fidei komisz törvénytervezete. 8. pont volt a munkanélküliség leküzdése terméketlen területek müvelhetővé tétele által és telepités utján. 12 pont Intézkedések a burgonya célszerü gazdasági felhasználása iránt. (Németországra a burgonya termelés igen fontos, mert ez a fő keményitőt tartalmazó gazdasági növényük.)

A »Deutscher Landswirschaftsrat« tárgyalta programmszerüen 1. pont gyanánt a külföldi mezei munkások fokozatos kiszoritását: a) a benszülött mezei munkások szaporitása által, b) a földmivelőgépek terjesztése által. 2. Gazdasági előkészületek a kereskedelmi egyezmények lejárásának idejére. 5. Az élelmiszerek árának hullámzása 1900. évtől kezdve Németországban, Nagybrittániában, Magyarországban, Franciaországban, Németalföldön, Belgiumban, Svájcban, Svédor-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemü minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai
fehérnemü, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.
Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerüen készitve, olcsó árban található. — Minden fajtáju és nagyságu szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.
Amerikai önmüködő ablak-rolletták egyedüli első főraktára 2/05

országban, Dániában, Oroszországban és az Egyesült-Államokban. 6. Központosítása a földmives és ipari munkások nyilvántartásának, hogy ezáltal a kölcsönös kiegyenlités lehetséges legyen. 13. Az emelkedő burgonya hozamok miként használhatók fel legcélszerübben gazdaságilag »Fürsorgeverein für deutsche Rückwarderer«, magyarul németvisszavándorlókról gondoskodó egyesület. (Mikor fog a mi gazdatársadalmunk ilyet alakitani?) Ez az egyesület vetitett képekkel illusztrált előadást tartott. »Képek az oroszországi német települési járásokból« cimmel.

»Reichsverband für deutsches Halbblut« promrammjának 4. pontja »a lovasjátékok értéke a német félvér tenyésztés és a hadsereg számára«.

Érdekes és követésre méltó intézmény a »Dorfkirche« cimü egyesület, miről magam is hiszem azt, mit a Zweiter Dorfkirchentag programjának második pontja mond, hogy ez a koronája a hazaszeretet ápolásának. E falusi egyesületnek célja a szülőföld szeretetének és ezáltal az összhazának szeretetét ápolni. »Vereinigung zur Hebung des Zuckerverbrauches programmjának 4. pontja volt: »Népünknek saját terményeinkkel való ellátása«. »Deutscher Verein für ländliche Wohlfahrts und Heimatspflege«: vagyis falusi jólét és szántóföld szeretetét ápoló egyesület. Ez az elnevezés maga már egy irigylésre méltó programm, tevékenysége sem kevésbé. Például tartott előadásainak 6. pontját e cimmel tartotta: »Ujoncok előkészitése a falun«.

Se szere se száma mindazoknak a megtárgyalt kérdéseknek, melyek minálunk a gazdagyülések alkalmával szóba sem kerülhetnek, mivel azt tartjuk, hogy azok nem tartoznak a gazdasági kérdésekhez.. Pedig ha a dolog mélyére tekintünk, a németnek igazat kell adnunk, mert a mezőgazda az, ki a földet miveli, mi minden kulturának alapját képezi, még pedig a hazája földjét, mit annak üdvére csakis német szellemben tehet, mert csak az a szellem ad erőt és tekintélyt ennek az országnak, melynek földjéről szó van.

Idegen munkásokat kiszoritani, német erővel a német földet megmüvelni, német maggal azt bevetni és ennek hozamával a lakosságot táplálni, nehogy még az emésztő csatorna utján is lazuljon a hazai föld és lakosok közötti kapcsolat. Nem nagyszerü ez?! Ilyen népnevelés mellett meg lehet érteni, miképpen keletkezett egy silány talajon, természeti kincsek hijával körülvett vidéken, nagyobb természetes közlekedési uttól félreeső helyen, egy 3 és fél millió lakóssal biró nagy város, melynek utcáin olyan pezsgő az élet, hogy az utcai forgalmat tekintve csupán a lámpák felgyujtásáról lehet megismerni, hogy éjjel van. Bezzeg itt az internációnális gondolatokkal legsaturálttabb agyu szociálista sem mer az ország cimeréről mint madaracskáról beszélni, hanem átszellemülve kapta le tányérsapkáját, mikor az erdész növendékek Nagy Vilmos szobra előtt a »Heil dir im Siegeskranz«-ot intonálták No de talán felvirradunk mi is valaha és a szülőföld szeretetének ápolását nem a diploma nélküli vacator fogja végezni falvainkban. Most meg beszéljünk vigabb dologról, például az etető automatáról. Ilyesféle minálunk is van a vasuti állomásokon, hol 20 fillér bedobása után egy fogantyut kell meghuzni, mire odareked a pénzünk, vagy cukorka helyett bajuszpedrőt hajit a vályuba a szép piros automata. Igen ám, de ez csak a nagyérdemü utazó közönség számára való, én azonban most olyanról fogok szólani, a mi disznóknak áll b. rendelkezésére.

A deutsche Landwirtschafts Gesellschaft ülésén br. Lepel tartott érdekes előadást a disznók automatikus etetéséről és előadását vetitett képekkel élénkitette. Itt lehet látni, hogy miként mozgatja a disznó az automata adagoló készülékét, lehetett látni, hogy eszik, de automatán hizott disznót nem lehetett látni. Valószinüleg ez örökre láthatatlan is fog maradni, mivel megdönthetetlen az az igazság, hogy a gazda szeme hizlalja az állatot. De azért napjainkban van gyakorlati értéke az automatikus etetésnek, mikor oly nehezek a cselédviszonyok, mikor alig lehet cselédet kapni, akkor a növendék állatok etetésénél elsősorban fog az automata jó szolgálatokat tenni.

Az alább tüzetesen leirt automata feleslegessé teszi, hogy a különböző erejü s étvágyu növendék állatokat külön etetővályuknál kellessen etetni. Ez a rendszer kiküszöböli azt a munkatöbbletet mit az osztályok külön etetése előidéz, mivel minden egyes állat akkor ehetik, mikor neki tetszik, vagy pedig mikor hozzáfér.

A legrégibb automatikus etetési eljárás nálunk is ismeretes és gyakran talál alkalmazást még napjainkban is. — Ugyanis a vályuba annyi eleséget öntenek hogy azt a disznók egyszerre felfalni ne tudják, hanem többszöri etetésre legyen az elegendő. Ebből persze sok baj származik, mert a disznók ősi szokásuk szerint az etetővályut és a benne maradt eleséget lábaikkal összepiszkolják és mikor ismét megéheztek, akkor abból csak foghegygyel esznek, mire ápolójuk kimondja a szentenciát, hogy meg kell vágni a farkukat, a fülüket, azokba jóféle buriánt kell huzni, preszkurát kell sütni a javasasszonyt el kell hivni stb. Világos, hogy ilyen etetési eljárás mellett kárbamegy a drága eleség, ezáltal elvész a pénz, de gyakran maga a disznó is. Már ennél tökéletesebb az a csatorna, melynek fenekét egy rovátkolt henger képezi és a melynek felső nyilását fedéllel el lehet zárni. Az eleséget, a kiszámitott egy napi mennyiségben a csatornába öntik, fedelét lezárják. Ezután az etetést egy gyermek is elvégezheti, mivel a rovátkolt henger egy kézi forgattyuval van összetéve, melyet csak meg kell forgasson, hogy az az eleséget az etető vályuba egyenletesen elosztva dobja. Hanem nem minden háznál, hol disznót kell etetni van gyerek, de azért a háziaknak el kell menni hazulról, miért is még jobban függetleniteni kellett az etetést az emberi erőtől. Erre szolgál az olyan berendezés, mely a felülcsapos malmok vizkerekére emlékeztet. A berendezés igy müködik: »Az eleséggel megtöltött ferdesiku vályu zárórekeszét egy óraszerkezet a megkivánt időben kinyitja, mire önsulyánál fogva eleség tódul a kerék kamráiba, minek folytán az forgásba jön és az átfordulás alkalmával a kamrákból az eleség az etetővályukba hull. Akármennyire elmés mind a két berendezés a disznók etetését időhöz köti, már pedig amint azt Lehmann megmutatta, hizlalni gyorsan és jól csakis a legelőn lehet és ennek magyarázata abban található, hogy a sertések akkor esznek és annyit, amennyi nekik jól esik és mert mérsékelt mozgást végeznek, jobban is emésztenek. Baj azonban, hogy nincs min denütt legelő, de azért kövér disznóra ott is szükség van, ezen van hivatva segiteni az automata.

Ennél az enni akaró disznó az adogatórugó horgas nyulványát jobbra és balra mozgatja, miáltal az eleséget magába foglaló vályuból az etetőasztalra folyik az eleség. Az állitható ferde lejtő, mely az eleségtartó vályut zárja, aképpen lesz beállitva, mint azt az eleség halmazállapota megkivánja, hogy az csak akkor csuszhassék át a résen, ha abban a rugó hajlitott nyulványa mozog.

Lisztes takarmánynál meredekebbre kell állitani a lejtőt, zuzott főtt burgonyánál pedig menedékesebbre, miáltal a rés bővül.

Az automatával igazán a disznók józan belátására van bizva, mikor egyenek. Amint előadó elmondta és vászonra vetitette Honoverben és Holsteinban, hol 8 hónapos süldőket szoktak finom hentesárunak hizlalni, ezen automata segitségével szabadakaratukra bizzák, hogy a földből turt kukacon, vagy pedig az automata tartalmán hizzanak, mi az áru finomságára igen nagy befolyással lehet. A vetitett képeken látni lehetett, amint egyik másik hizójelölt az ottan felállitott automatán kilincsel. Sajnos azonban, hogy igy hizott disznó arcképeket nem vetitett a vászonra előadó és megelégedett azzal, hogy kijelentette, miszerint azok a hizlalók, kik igy hizlaltak nagy munka, eleség és fáradtság megtakaritás mellett, igen gyakran még jobb eredményeket értek el, mint a kézből való etetés utján.

Az bizonyos, hogy a levegőn való mozgás minden állatnak egészségére válik, de igen sok esetben ez igen meg van nehezitve, mert nincs legelő, de a disznót porázon sem lehet sétáltatni, mint a pincsi kutyát, ilyen helyen megint az automata fogja megállani győzelmesen a helyét, mert ha a gazda egy ilyent beállit, disznóját egész napon át szabadon az udvaron tarthatja, hol az mozoghat, de azt fel sem fogja turni, mert a könnyü szerrel hozzáférhetővé tett eleséget nem cseréli fel a kemény talaju udvar feltörésével, mely különben is minden rendes helyen kővel van burkolva. Minden eleség bizonyos mennyiségü vizet tartalmaz ugyan, de ez nem elégséges a szervezet életfolyamata által elhasznált szükséges nedvesség pótlására, miért is az itatás kérdése cseppel sem maradhat az etetés kérdése mögött. Istállókban az automatikus itatók már régóta be vannak vezetve; egy kellőleg felszerelt tehenészet ezek nélkül el sem képzelhető, de ma már a disznóólban is látjuk, amint lakója órával az itatócsésze fedelét felemeli és annak hüs tartalmát szüresöli. A legelőnek pedig tartozéka az egészséges vizü itatóhely, ahol ilyen nem található, vagy nem létesithető, oltan legelőről sem lehet szó, az ilyen helyeken kényszerül a gazda disznóját az udvarán tartani és ha van etető automatája, feltétlenül itatóautomatára is szüksége van.

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár
3023 Erdélyrészi képviselete, állandó nagy raktára
Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

Ilyen itató automata igen egyszerü és hol egy bádoggal bánni tudó egyén van, ott házilag is olcsón előállitható, mivel nem áll egyébből, mint egy deszka viztartályból, mely horganyplehvel van kibélelve és az alája szerelt fedeles itatóvályuból, melynek fedele a vizlartány szelepével akként van összekapcsolva, ha a fedél felemelkedik, a viz a tartányból addig ömlik, mig a fedél eredeli nyugvó pontjára nem ereszkedik.

Azáltal, hogy a vizlartány kettősfalu a reggel betöltött vizet hüvös állapotban tartja estig. Igen nagy melegek alkalmával az automata fedelére fürészporral telt nedves zsákot lehet fektetni, hogy miért azt mindenki elképzelheti. Idáig br. Lepel előadása, részben a mi viszonyainkra általam vonatkoztatva és félek, hogy nem sokára teljes egészében minálunk is aktuális lesz az automatikus etetés kérdése, mert a falusi lakós ki cselédnek áll, ma már csak is városra akar menni, miért is nem fog ártani, ha már most, mielőtt a körmünkre égett a gyertya, foglalkozunk e kérdéssel.

Előadó talán tul sok jóindulattal tárgyalta az automatikus etetés kérdését, mint amennyit megérdemelt volna, de tudta ő miért teszi azt, mert hazájában kéz kezet mos és a deutscher Landwirtschaftsrat tanácskozásainak első pontját az a kérdés képezte, hogy miképpen lehet a vándor-kü földi munkásokat ki zoritani.

Iff. br. Jósika Gábor.

Tenyészcentrumok Svédországban.

(Tanulmányuti jegyzetek.)

Irta:

Schandl József.

A svéd kir. kormány a köztenyésztés számára oly módon iparkodik megfelelő tenyészállatokat szerezni, hogy egyes, ellenőrzött tenyészeteknek évi szubvenciót biztosit, amely szubvencióval szemben azonban az illető tenyészetek kötelesek évente növendékállataik egy bizonyos hányadát megszabott áron a köztenyésztés számára áruba bocsátani.

Az idevonatkozó kir. rendelet szerint azon tenyészeteket, melyek a kormánynyal ily viszonyba kivánnak lépni, a gazdasági egyesületek jelentik be. A bejelentés előtt a gazdasági egyesület tartozik arról meggyőződni, hogy van-e a tenyészetben 10—15 darab anyaállat, fajtatiszták-e azok s hogy a bejelentés évében eszközölt tuberkulin-ojtás utján nem-e bizonyult az állomány gümőkorral erősen fertőzöttnek. Ha a tenyészet e feltételeknek megfelel, akkor egy a kormány által kijelölt bizottság két éven át gyüjti. jegyzi a tenyészet (tejtermelőképességére, edzettségére, ellenállóképességére, takarmányértékesitő képességére vonatkozó) adatait, kiterjed az ellenőrzés arra is, hogy mekkora az apaállatok átörökitő ereje, termékenyitőképessége; mekkora az állatok sulya, milyenek azok testméretei stb. A bizottság ezen adatokat két év elteltével egy másik bizottságnak adja át s reá bizza a döntést, hogy érdemes-e a tenyészet az »elite-tenyészet« nevére, illetőleg a tenyészcentrumokat megillető anyagi támogatásra.

Az alábbiakban néhány ilyen elitetenyészetet kivánok vázlatosan ismertetni. Az adatok — nézetem szerint — érdeklődésre számithatnak egyrészt az intézmény miatt, melynek keretébe tartoznak, másrészt azért, mert ugy a tenyésztési, takarmányozási, valamint ápolási rendszerüket illetőleg is mintaszerüek, utánzásra méltók. A sorokban előbukkanó számadatok egyuttal képét adják annak is, hogy mily magas fokon áll ma Svédország szarvasmarhatenyésztése.

I.

Näsbyholm.

Svédországnak leghiresebb »hollandi« fajtát tenyésztő gazdasága ez, melynek tenyészetét az 1906. évben kiadott kir. rendelet nyilvánitotta elite-tenyészetnek s azóta a kormány 1500 svéd koronával honorálja évenként.

A tenyészetnek jelentőséget kölcsönöznek egyrészről a tejtermelőképességben elért hihetetlen eredmények, másrészt ama körülmény, hogy a több, mint 400 egyedből álló tenyészet teljesen gümőkormentes. Az ellenőrző bizottság 1903. évi adatai szerint egy tehén 4139 kg. tejet adott, benne 139.41 kg. vajzsirral: az 1909. évi ellenőrző vizsgálatok pedig ugy zárultak, hogy egy tehén évi tejhozama 5233 kg. volt, benne 170.60 kg. vajzsir (azaz a tej 3.26% zsirt tartalmazott). Egyes egyedek termelőképessége egyenesen bámulatos; igy Lichte v. de Meer (10 éves tehén) az 1912. évben 9032 l. tejet adott, mig egy másik fiatal tehén: Lemstra első borja után 6891 kg.-ot — 4.3% zsirtartalommal.

E számok ideális példái annak, hogy mily csodás eredményeket szül a tervszerüen végrehajtott tenyészkiválasztás, ha ez az okszerü takarmányozással, szakavatott ápolással. az ifjabb generációnak egészséges felnevelésével párosul. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy e rekord-számokat a tenyészet vezetősége a tejelő állatok szervezeti szilárdságának feláldozásával érte el. Sőt ellenkezőleg! A tenyészet minden egyes egyede — fajtájához viszonyitva — szilárd, egészséges konstitucióval rendelkezik; bennük a legszerencsésebben egyesül a nemesség, a tejelő állatokat jellemző finomság, az ellenállóképesség jeleivel, a testrészek helyes arányával, a test tömegével (tehénsuly 600 kg.) és az egészséges csontrendszerrel.

A törzsbikák istállója a központi majornak fénypontja. Mikor belépünk, első pillanatban menageriában hisszük magunkat, mert a bikákat nem jászolhoz nyügözve találjuk ott, hanem kazáncsövekből készitett szobanagyságu ketrecekben (egyedenkint elkülönitve).

Itt találjuk a hét éves Zar-t, melynek anyja évente 9200 kg. tejet termelt, benne 300 kg. vajat; mellette a Hollandiából importált 11 éves »Princ Adolf« tünik fel, melynek bikaivadékaiért már 150.000 svéd koronát vett be a gazdaság. A többi törzsbika közt különösen »Hertig« érdemel figyelmet, melynek anyja 8000 litert adott évente, még pedig — lapálymarhánál szinte hihetetlennek látszó — négy zsirszázaléku tejet!

A borjak nyolc napig anyjuk tőgyét szopják, mely eljárás — tekintettel az állomány gümőkormentes voltára — minden aggodalom nélkül folytatható. A bikaborjak két hónapig, az üszőborjak egy hónapig kapnak ezután teljes tejet (naponta 7—9 litert); ezen idő elteltével fokozatosan lefölözött tej itatására térnek át. A bika egy éves koráig kap lefölözött tejet, mig az üszőktől ezt hat hónapos korukban vonják meg. Az elválasztás fokozatosan történik. A borjak abraktakarmánya lenmagpogácsa és gabonadara egyenlő arányu keverékéből áll, melyből az első télen a bikaborjaknak két kg., az üszőknek egy kg. jár, a következő nyáron pedig a bikaborjak három kg. abrakot kapnak, mig az üszőknek egy és fél éves korukban is csak egy kg.-al kell megelégedniök. A bikák egy és fél éves korukban már elhagyják a tenyészetet vagy a törzsbikák sorába lépnek. Az abrakadagot természetesen télen 4—10 kg. répa és 3—5 kg. jóminőségü széna egésziti ki.

Ily nevelési rendszer mellett — több évi átlagárak alapján — a gazdaság egy egy és fél éves bikának vagy egy három éves üszőnek felnevelési költségeit 416 koronában állapitotta meg. A bikák felnevelésénél megnyilatkozik ama tendencia, hogy minél gyorsfejlődőbbek legyenek, ezért fehérjében (egy éves korukig lefölözött tej!) és ásványi anyagokban dus takarmányozásban van részük, mig a tetszetős formát veszélyeztető zöldtakarmányokat és szálas takarmányt lehetőleg a minimumra redukálják. Az üszők felnevelésénél nagy szerepet játszik a legeltetés, mely biztos garanciát nyujt arra, hogy a tenyészet kellő edzettsége, ellenállóképessége a jövőben se fog csorbulni.

Az üszőket $2^1/_4$—$2^3/_4$ éves korukban (tavaszszal) vezetik bikához.

A fejős-tehenek a nyarat legelőn, a telet pedig egy igen tágas, világos, önitatókkal felszerelt, hollandi rendszerü s minden izében modern istállóban töltik. Minden egyed feje fölött találjuk a »fejtáblát«, melyre a név, származás adatai, a borjazás ideje, a napi tejmennyiség (a legutolsó próbafejési napon), az előző évi tejhozam stb. vannak feljegyezve. Ugy a nyári, mint a téli takarmányozásban a termelőképességen alapuló csoportos-etetés elvét hajtják végre:

A csoport száma	Napi tejmennyiség egyedenkint kilogramm	kilogramm				Jegyzet
		Abrak	Répa	Széna	Takarm. szalma	
I.	0—6	1	10	4	3—6	Az abraktakarmány földidiópogácsa, napraforgópogácsa, korpa és melasse-keveréke
II.	6—12	1·5	15	4	3—6	
III.	12—18	2·75	20	4·5	3—6	
IV.	18—24	3	30	5·0	2	
V.	24—30	4	40	5·5	2	
VI.	30—	4·5	45	5·5	2	

Nyáron emez elvet ugy érvényesitik, hogy egyenlő zöld takarmányt (vagy legelőt) kap minden egyed, de a jobb fejő-

Kitüntetések:

Arad, Budapest, Belgrád, Berlin, Győr, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szeged, Szatmár, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta

Fajbaromfi!

Fajbaromfi!

Keltető tojások!

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi gazdaságában

Nagybecskereken kaphatók Angliából hozatott telivér fajtiszta, legelsőrendü hófehér Orpington, hófehér Wiandotte (amerikai kitünő téli tojók). Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plimut Rocks tyuktojások, valamint hófehér óriás pekingi kacsa tojások darabja **60 fillér.**

Rázásmentes faláda csomagolás **ingyenes.**

Hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.

3064 **Állami nagy aranyérem.**

sök a tejtöbblet arányában meghatározott mennyiségü abrakot kapnak.

A *hágóbikák* naponta öt kg. abrakot kapnak. Ezen abrak áll két kg. zab, két kg. len- és egy kg. napraforgópogácsából, melyhez 4—6 kg. széna és dietás okokból télen öt kg. répa, nyáron némi zöldtakarmány járul. Nyár folyamán a bikák közül váltakozva 1—2 darabot az istálló mögötti füves térre kötnek ki egy földbe vert karóhoz, hogy a nyaralásban nekik is legyen némi részük.

Az állatállomány egészségi állapotára különös sulyt helyeznek. A borjak »felfázása«, »cement nyavalyája« ellen ugy védekeznek, hogy a borjuistállónak cementpadlózatát egy vastag deszkapadlózattal fedik be, mely utóbbinál a deszkák nincsenek szorosan egymáshoz illesztve ugy, hogy a köztük maradt résen a hig ürülék lefolyhat a betonra. A beton és a deszkapadlózat közét tőzeg tölti ki, a deszka fölé pedig szalmát szórnak el, hogy a kis borjak fekvőhelye ne csak meleg, de puha is legyen. A deszkapadlókat időnkint mésztejbe áztatják.

A szarvasmarhaállományt a Bang-féle eljárásnak 20 éven keresztül folytatott következetes végrehajtásával sikerült a gümőkórtól megtisztitani. A külső infekciótól féltve őrzik a näsbyholmi tenyészetet. Idegen jószágnak a birtoktesten nincs helye! Az istállóajtókban 2%-os lysololdattal megtöltött sajtárok vannak, melybe a belépő köteles bemártani lábbelijének talpát. Az állományt évente tuberkulinozzák, hogy az óvintézkedések dacára is fellépő betegséget azonnal csirájában elfojthassák.

A tej kezelésénél is iparkodnak a higienia összes követelményeinek megfelelni. Egészséges tejelő állat — mint előbb láttuk — rendelkezésre áll. A fejő-személyzet egészségi állapotát is ellenőrzi az uradalmi orvos. A fejők a fejés alatt külön e célra készitett fehér szinü öltönyt viselnek, melyet az istálló melletti öltöző- és mosdó-helyiségben öltenek magukra. Nyáron a fejést a legelőn eszközlik. Oly egyedeket, melyek naponta 12 kg.-nál több tejet adnak, azokat háromszor fejik. a 4—12 litereseket kétszer, mig azokat, melyek négy literen alul maradnak, napjában csak egyszer.

A tejet fejés után azonnal Isselhardt-hütőgéppel +1°C.-ra hütik s Malmőbe szállitják. Itt az uradalom saját bolthelyiségekkel rendelkezik. Minthogy a näsbyholmi tejnek feltétlen tiszta és egészséges voltáról egész Malmő meg van győződve, a tej kereslete igen nagy, sőt a publikum $1^1/_2$—2-szeres árt is szivesen fizet érte. Feldolgozásra nem kerül még nyáron se, ugy, hogy a borjunevelésre szükséges lefölözött tejet is szomszédos gazdaságoktól vásárolja az uradalom.

Komlótermelésünk 1913-ban.

A földmivelésügyi kormány a gazdasági felügyelők jelentése alapján összeállitotta az 1913. évben termésben levő komlósok területét, átlagtermését s a ténylegesen elért eladási árt. Közöljük annak az igen érdekes kimutatásnak Erdélyre vonatkozó részét, melyből látszik, hogy a komlótermelés nagyon lassan bár, de terjed, mi mindenesetre bár nagyon kis, de jele az intenzivitás felé való haladásnak. Bár az is bizonyos, hogy a folyton roszszabodó munkás viszonyok, a tudvalevőleg sok kézimunkát igénylő komló termelésnek egy cseppet sem kedveznek.

Érdekes a behozatali és kiviteli kimutatás. 1912-ben termett Magyarországon 22303 q komló 5,375.127 korona értékben, esik tehát egy mázsára kereken 241 korona. Ki lett vive 21056 q 4,105.920 kor. értékben, átlag 195 kor per m. m. *A külföld tehát 46 koronával* vásárolt *olcsóbban* mint az országos átlagár. Az egész komló termésünkből 1247 q lett itthon felhasználva. De miután főzőink még ma is azt tartják, hogy csak a külföldi komló jó 8698 q komló 2,522.420 korona értékben lett behozva, átlag 290 kor. árban. Tudvalevőleg komlónk nagy része kéjutazást tesz, hogy idegen bélyeggel feldiszitve ismét haza jöjjön, ugy mázsánként *95 koronába* kerül ezen kéjutazás a gazdáknak. *B. K. J.*

Erdély komlótermelése az 1913. évben

A komló termelési helye		Komlóval beültetett terület kat. hold	Komlótermés menynyisége q-ban		A komló eladási ára koronában		Jegyzet
vármegye	község		1 kat. holdon	összesen	00 kilonként	összesen	
Alsó Fehér	Czintos	5	3	15	330	4950	
„	Csekelaka	12	3	36	330	1 880	
„	Magyarbükkös	2	2	4	330	1320	
„	Mihálcfalva	10	4	40	400	16000	
„	Obrázsa	3	4	12	400	4800	
	Összesen	32	3·34	07	361·02	38950	
Fogaras	Fogaras	5	0·45	2·28	340	775·20	
„	Alsoucsa	5	1·27	6·37	344·53	2194·71	
„	Sárkány	5104□öl	0·43	2·47	342·63	846·30	
„	Kucsuláta	51064□öl	2·31	13 11	344 60	4517·78	
	Összesen	215·5□öl	1 13	24·24	343·81	8333·99	
Háromszék	Zágon	7	3	21	335	6935	
„	Zabola	6	1·5	9	310	2790	
„	Nagyborosnyó	2	1·5	3	330	990	
„	Kilyén	4	1	4	2 0	880	
„	Szotyor	2	2 5	5	340	1700	
„	Ilyefalva	10	2·8	28	327	9106	
„	Aldoboly	6	3	18	380	6840	
„	Bodola	18	3·3	60	320	19200	
„	Árapatak	2	3	6	320	1920	
„	Miklósvár	1	2	2	300	600	
	Összesen	58	2·69	156	326·99	51011	
Kisküküllő	Dicsőszentmárton	2800□öl	2	—	290	1450	
„	„	2800□ö	4	10	220	2200	
„	Erzsébetváros	8	2	16	500	4800	
„	Bun	18400□ö	1·09	20	335	6700	
	Összesen	1400□öl	1 63	51	297·06	15150	
Kolozs	Kolozsborsa	2	1·90	3·80	160	608	
„	Magyargorbó	1	2 30	2·30	300	650	
„	Szucság	01319□öl	1·52	1·0	500	666	
„	Báld	2.	3	6	280	1680	
„	Kolozsvár	01200□öl	1 22	0·92	460	423·20	
	Összesen	6919□öl	2·17	14 32	281·22	4027 20	
Marostorda	Marosvásárhely	6800□öl	2·50	16·75	350	5862·50	
„	Beresztelke	4	2·50	10	400	4000	
„	Erdőszentgyörgy	5	3	15	180	2700	
	Összesen	158 0□öl	2 69	41·75	300·89	12562·50	
Nagyküllő	Kőhalom	2	2·5	5	320	1600	
„	Sövénység	1	2·5	2·50	320	800	
„	Szászbuda	8	2 5	20	320	6400	
„	Rádos	2	2·5	5	250	1 50	
„	Szásztyukos	10	2·5	25	300	7500	
„	Királyhalma	3	3	9	300	2700	
„	Nagymoha	2	2 5	5	250	1250	
„	Réten	8	2·5	20	320	6400	
„	Apold	6	2·5	15	300	4500	
„	Fehéregyháza	20	2·5	50	280	14000	
„	Héjjasfalva	18	2 5	45	300	13500	
„	Mese	3	2·5	7·50	280	2100	
„	Szászkézd	35	3	105	320	33600	
„	Keresd	8	3	24	300	7200	
„	Miklóstelke	6	2·5	15	300	4500	
„	Szászkeresztur	1	2·5	2·50	250	625	
„	Berethalom	08 0□öl	2	1	300	300	
„	Szentágota	2	2	4	280	1120	
„	Jakabfalva	1	2	2	280	560	
„	Nétus	5	2	10	280	2800	
„	Ujváros	2	2	4	280	1120	
„	Hégen	3	2	6	280	1680	
„	Medgyes r. t. város	13	3	39	320	12480	
„	Segesvár r. t. város	25	3	3·75	350	131250	
		284800□ö	2 8	79·50	325·47	259235	
Szolnok-Doboka	Felőr Összesen	21200□ö	3	7	320	2240	
Torda-Aranyos	Mezőszengyel Összesen	5	4	20	380	7600	
Udvarhely	Homorod-Bene	2	2.8	5·60	290	1624	
„	Székelykeresztur	13	3	39	300	11700	
„	Betfalva	0300□ö	2 8	1 40	290	406	
„	Szenterzsébet	10	2·5	25	310	7750	
„	Alsóboldogfalva	0400□öl	2	0·80	280	140	
„	Udvarhely	48 0□öl	3	13·50	280	3780	
	Összesen	3 400□öl	2 80	85	2·8·82	2540	
	Együtt	187424□öl	2 07	1302·81	325·81	424500·69	

Babeș-Bolyai / Central University Library, Cluj

A magyar szentkorona országainak komlótermelése.

Év	Terület	Termés	Érték
1910	(1609 kat. hold (926 hektár	8340 q.	1,435.000 K
1911	(2361 kat. hold (1357 hektár	11540 q	6,261.142 „
1912	(3781 kat. hold (2176 hektár	18200 q.	3,634 876 „
1913	(4356 kat. hold (2507 hektár	22303 q.	5,275.127*„

* Horváth-Szlavon országok nélkül.

A magyar szentkorona országainak komlóforgalma.

Év	Behozatal		Kivitel	
	métermázsa	Érték korona	métermázsa	Érték korona
1908	6865	1,373.000	7606	646.510
1909	6507	3,351 105	11815	4,253 400
1910	6176	2,026.384	10943	1,762.824
1911	9904	7,428 000	11489	7,854 225
1912	8698	2,52.42 0	21056	4,105.920

EGYLETI ÉLET.

Közgyülési meghivó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet. alapszabályszerü *rendes közgyülését* Kolozsvárt, 1914. évi április hó 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor fogja saját helyiségében (Attila-utca 10. szám) megtartani, amelyre az egylet tagjait tisztelettel meghivom.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgatóválasztmány jelentése az egylet 1913. évi müködéséről.
3. Pénztári jelentés az egylet 1913. évi zárszámadásáról, ezzel kapcsolatban:
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1914. évi költségelőirányzat megállapitása.
6. A választmány által esetleg áttendő ügyek.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet 1913. évi december hó 29-én tartott igazgató-választmányi üléséből.

Báró Bánffy Ernő,
egyleti elnök.

*

A közgyülést követőleg *Dr. Csérer Lajos* ig vál. tag *előadást* tart: *„Uj falusi középosztály Erdélyben“* cimen.

—

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató-választmányi ülése 1914 február 14-én.

Elnököll: Báró Bánffy Ernő E. G. E. elnök

Előadott: Tokaji László E. G. E. titkár.

Jelen voltak: Lészai Ferenc alelnök, dr. Papp József joglanácsos, gróf Béldi Kálmán, báró Mannsberg Sándor, Sperker Ferenc, László László, Siposs Gábor, dr. Seyfried Károly, Gy. Rosenberger Ignác, Szász István, dr. Szentkirályi Ákos, Reich Albert, Jakab László, dr. Páter Béla, Gy. Rosenberger Sándor és Jászberényi András ig. vál. tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitésére felkéri gyalui Rosenberger Ignác és Sperker Ferenc tagokat.

Titkár előadja a földm. Miniszternek 120.000. III. 4. sz. leiratát, melyben a takonykó elleni védekezésre vonatkozó uj rendelet-tervezetére véleményt kér az egylettől. Ülés a véleménynek elnöki uton való megküldésére: elnökségből, Jakab László, dr. Szentkirályi Ákos, Szabó Döme és Sperker Ferenc tagokból álló bizottságot küldi ki.

Ugyanő előadja ugyanannak 123.566. VIII. 1. sz. leiratát a szénkéneg árának q-ként 35 K-ban való megállapitásáról. — Hiv. lapban közölve lévén, szolgál tudásul.

Ugyanő előadja ugyanannak 103.866. VI. 2. sz. leiratát a cserebogarak irtása tárgyában kiadandó körrendeletet tárgyaló értekezletre való meghivás tárgyában. — Miután az E. G. E. ujonnan alkotott irtási szabályrendelet-tervezete a miniszteriumnak előzőleg megküldetett, szolgál tudásul.

Ugyanannak 324. eln. sz. állategészségügyi értesitője, — hiv. lapban ismertetve lévén, szolgál tudásul.

Ugyanannak 38.632. II. A. sz. leirata, melyben az E. G. E. mult évi április 10-én kelt 442. sz. felterjesztésére, a csikólegelők állami segélyezésének későbbre való elhalasztásáról értesit, — szolgál tudásul.

Titkár előadja a földmivelésügyi Miniszter 20.041. IX. 1. sz. leiratát, melyben értesiti egyletet, hogy 1300 koronát utalt ki segélyül és pedig: 800 K-t a szociális tanfolyam és 500 K-t népies előadások rendezési költségeire. Egyben bejelenti, hogy a szociális tanfolyam (papok, tanitók, jegyzők, szóval: a falusi intelligencia részére a folyó évben Alsófehér, Hunyad és Kisküküllő vármegyék részére fog rendeztetni Nagyenyed, vagy Dicsőszentmártonban, május hó 22. és 23. napjain. Helyeslő tudomásul vétetik.

Titkár bejelenti, hogy az Alsófehérvármegyei társegyesület kérése folytán az elnökség megsürgette a földm. miniszternél azon felterjesztésének elintézését, melyben a gyulafehérvári katonai korpánok, nevezett társegylet részére való átengedését kérte. — Szolgál jóváhagyó tudásul.

Ugyanő bejelenti, hogy az E. G. E. pártoló felterjesztést intézett a földm. Miniszterhez a Magyar Gazdaszövetségnek a szerb kereskedelmi szerződések ügyében megküldött felterjesztése tárgyában. Szolgál helyeslő tudásul.

Ugyanő bemutatja a mult ülés határozatából megküldött azon felterjesztést, melyben az E. G. E. a tanathonnak kisebb adagokban és lehetőleg üvegedényben való forgalombahozatalát kéri. Szolgál tudásul.

Titkár bejelenti, hogy a pénzügyminiszter felhivására, az igazg. választmány megelőző ülésének határozata értelmében, a sör, szesz és cukortermelés megadóztatására alakitott szaktanácsba az E. G. E. képviseletében rendes tagul Gy. Rosenberger Ignácot, póttagul ifj. báró Jósika Gábort bejelentette elnökség. Szolgál tudásul.

Ugyanő bejelenti, hogy az E. G. E. dec. 29-iki ülésében elfogadott birtokpolitikai akció tervezetét elnökség megküldötte az illetékes társegyesületeknek, melyek közül egy csatlakozott a tervezetben elfoglalt álláspontjához, egy ellenkező álláspontot foglalt el, egy pedig az átiratot válasz nélkül hagyta. Igazgató választmány egyhangulag az akció megindítása mellett foglalt állást és a két egyesület által kiküldött delegátusoknak e célból leendő összehivását elnökségre bizta.

Előbbivel kapcsolatban ugyanő bejelenti a hazarészi pénzintézetek köréből — az E. G. E. felhivása folytán — eddig megnyilvánult csatlakozó bejelentéseket. — Szolgál tudásul.

Titkár bejelenti, hogy — a dec. 29-iki vál. ülés határozata értelmében — az E. G. E. által szövegezett cserebogár irtási szabályrendelet tervezetet elnökség az összes törvényhatóságoknak, elfogadás végett és a földm. Miniszteriumnak — megküldötte. — Szolgál tudásul.

Ugyanő bemutatja a kiküldött bizottság által kidolgozott E. G. E. számtartási osztályi alapszabályokat. — Ülés az alapszabályokat elfogadván, az osztályt megalakitja és elnökül: Sperker Ferencet, előadóul: Wolszky Győzőt, tagokul: báró Bánffy Ferenc, Barcsay Tamás, gr. Bethlen József, gróf Bethlen György, gróf Béldi Ferenc, ifj. gróf Béldi Kálmán, dr. Boér Elek, Engi Elek, gróf Horváth T. Rudolf, báró Kemény József, gyalui Rosenberger Ignác, László László, gyalui Rosenberger Sándor, Szilágyi Ferenc és dr. Szentiványi József, gróf Teleki Géza, Dr. Seyfried Károly, Tischler Mór, gróf Béldi György, Bocsánczy Tódor, Daniel Mihály, Jászberényi András, Szántner Lajos, Szász István, Lönhárt Ignác, Turcsa Imre, Nagy Gábor, Szász Ferenc, Csontos Miklós, Nagy Dénes és Papp Elemér tagokat jelöli ki.

Az O. M. G. E. megküldi Pallavicini Ede őrgróf, alelnöke elhunytáról szóló gyászjelentését. — Ülés részvétátirat küldését határozza.

Ugyanannak meghivója a pozsonyi országos gazdagyülésre — lapban közölve lévén, szolgál tudásul.

Ugyanannak meghivója a márc. 7—10-én rendezendő kukorica kiállitásra — szolgál tudásul, a résztvétel a hiv. lap utján a tagok figyelmébe ajánltatik.

Az Erd. falkavadász társaság kérésére a folyó évre 400 korona versenydijat — ülés megszavaz.

Az udvarhelyvármegyei társegyesület kérésére, a febr. 28-iki székelykereszturi bikakiállitás dijául — az eddigi feltételek szerint — ülés 200 korona segélyt megszavaz.

A felsőcsernátoni gazdakör évi jelentése megküldetvén, miután hiv. lapban előzőleg ismertetve lett — szolgál tudásul.

Titkár bejelenti, hogy a Gazdák Biztositó Szövetkezetéhez elnökség átiratot intézett, hogy jövőre a bizt. szakbizottsági elnökök közé erdélyrészi szakemberek is vétessenek fel. — Ülés a teti intézkedést helyeslő tudásul veszi.

A szolnokdobokavármegyei gazd. felügyelőség 1913. évi müködéséről szóló jelentés megküldetvén — szolgál tudásul.

Elnök bejelenti, hogy mult ülés óta az egylet ig. vál. tagjai közül: Eöry Tivadar és dr. Szentkirályi Kálmán elhunytak. Ülés az elhunytak emlékét jegyzőkönyvileg megörökiteni határozta.

Titkár bejelenti, hogy rendes tagokul: Kovács Béla és Hevesy Józsefné, évdijas tagokul: Arián Károly és Felsőcsernátoni gazdakör jelentkeztek. Igazgató választmány az uj tagokat felveszi és örömmel üdvözli soraiban.

Dr. Csérer Lajos vál. tag. felajánlja, hogy az április 5-iki közgyülés alkalmával „Uj falusi középosztály Erdélyben“ cimmel felolvasást tart. Ülés az ajánlatot köszönettel fogadja és az előadás megtartásának idejét: a közgyülést követőleg kitüzi.

—

Erdélyi Gazdasági Egyesület Könyvtár Library

E. G. E. igazgató választmányi ülés.

Az Erd. Gazd. Egylet igazgató választmánya 1914 március hó 26-án rendes ülést tartott.

Elnökölt: Báró Bánffy Ernő E. G. E. elnök.

Előadott: Tokaji László E. G. E. titkár.

Jelen voltak: Lészai Ferenc alelnök, Sperker Ferenc, Jakab László, gyalui Rosenberger Ignác, gyalui Rosenberger Sándor, báró Kemény József, báró Huszár Pál, gróf Béldi Kálmán, báró Mannsberg Sándor, dr. Baintner Ferenc, Jászberényi András, dr. Páter Béla, Vásárhelyi István, dr. Seyfried Károly és dr. Szentkirályi Ákos vál. tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitésére fölkéri: Sperker Ferenc és Jakab László tagokat.

Olvastatik a föld. Miniszter 137.182. VIII. 2. sz. leirata, melylyel Tokaji László e. titkárt a kolozsvári borvizsgáló szakértő bizottság tagjává a folyó évre ismételten kinevezi. — Szolgál tudásul.

Ugyanannak 5555. VI. 2. sz. körleirata, melylyel a kártékony rovarok irtásáról szóló körrendeletét megküldi — hiv. lapban ismertetve lévén — szolgál tudásul.

Titkár előadja a földm. Miniszternek 41.500. sz. leiratát, melylyel megküldi a keleti marhavész tárgyában az állatorvosokhoz intézett körrendeletét. — Ülés a körrendelet intencióit a hiv. lapban a gazdaközönség figyelmébe ajánlani határozza.

Ugyanő előadja ugyanannak Magyarország tavalyi komlótermelési eredményeiről megküldött kimutatását. — Az erdélyi hazarészre vonatkozó adatok kiszedve, a hiv. lapban már ismertetve lévén, szolgál tudásul.

Titkár jelentést tesz az elnökségnek közreműködéséről és felterjesztéseiről az alsófehérvármegyei társegyesület részére adandó államsegély ügyében. — Helyeslő tudásul szolgál.

Ugyanő bemutatja a helyi miniszt. kirendeltségnek 358. sz. átiratát, mely szerint az Erdélyben termelt katonai korpa kiosztása feletti rendelkezést a földm. miniszter ezután a gazdasági egyletek helyett a kirendeltségekre bizta. — Igazgató választmány ezen intézkedést sajnálattal veszi tudomásul.

Marosvásárhelyi szőlőszeti felügyelőség azon értesitését, hogy jövőben a privát kiszállások költségeit a kiszállást kérő feleknek kell viselniök. — Ülés tudásul veszi.

A Gazdák Bizt. Szövetkezete értesiti az E. G. E. elnökségét, hogy jövőre a szakbizottsági elnökök kinevezésére vonatkozólag az E. G. E. javaslatát is kérni fogják. — Ülés az értesitést örömmel tudásul veszi.

Az O. M. G. E. elnökségének köszönő átirata az E. G. E. részvétiratára, alelnökük elhunyta alkalmából — szolgál tudásul.

Az O. M. G. E. azon értesitése, mely szerint a kereskedelemügyi Miniszter a gazd. egyleti titkároknak kedvezményes vasuti bérletjegyet nem engedélyezett — szolgál sajnálatos tudásul.

Hontvármegyei társegyesület felterjesztést intézett a földm. Miniszterhez, hogy eszközölje ki, miszerint jövőre az összes vetőmagvak állandó kedvezményes vasuti tarifák mellett szállittassanak és ezen felterjesztéséhez az E. G. E. csatlakozását kéri. — Ülés pártoló feliratküldését elhatározza.

Kisküllővármegyei társegylet azon kérésére, hogy a folyó évi szociális tanfolyam Dicsőszentmártonban tartassék meg — választmány az intézkedést függőben tartani határozta addig, amig a tanfolyamra jelentkezők számaránya után a tanfolyam helye megállapitható lesz.

Titkár jelentést tesz a hazarészi pénzintézeteknek a birtokpolitikai akcióhoz való ujabb hozzájárulásairól. — Szolgál tudásul.

Zárszámadás vizsgáló bizottság bemutatja az E. G. E. mult évi zárszámadását és mérlegét. Ugyszintén elnökség a folyó évi költségelőirányzat-tervezetet. — Ülés az előterjesztetteket változtatás nélkül a közgyülés elé terjeszteni határozta.

Titkár bejelenti igazgató választmánynak, hogy az ő részvételével egy tisztán gazdákból álló bej. cégü vállalat alakult Erdélyi Gazda Társaság cim alatt a hazarészi gazdaközönség produktumainak értékesitése és szükségleteinek beszerzése előmozditásának céljából. A vállalat az E. G. E.-től ingyen irodai helyiséget kér, mivel szemben az egylet nyugdijalapja, a gazdatiszti osztály alaptőkéje és a birtokpolitikai akció céljai számára tiszta jövedelmének egy bizonyos hányadát okmányilag lekötötte. — Igazgató választmány a bejelentést tudomásul veszi és a kért irodahelyiséget, meglevő irodahelyiségei arányában — további intézkedésig rendelkezésre adja.

Uj tagokul bejelentetnek: Kabós Kálmán alapitó és Pogány Béla rendes tagokul. — Ülés az uj tagokat örömmel üdvözli és felveszi.

A zircvidéki gazdatiszti és erdőtiszti kör az E. G. E. támogatását kéri azon felterjesztéséhez, melyben a földm. Miniszertől a gazda- és erdőtisztek nyugdijügyének törvényhozási rendezését kéri. — Pártoló felterjesztés küldését ülés elhatározza.

Föld. Miniszter válaszleirata az E. G. E. azon felterjesztésére, melyben a thanatonnak kisebb adagokban és üveg tartályokban való forgalmazását kérte — szolgál tudásul és hiv. lapban teendő ismertetésre kiadatik.

Helybeli pénzügyigazgatóság tudakozó átirata egy régebbi 2000 koronás államsegélynek mikénti kifizetésére vonatkozólag — kolozsmegyei osztályához elintézés végett áttétetik.

Gy. Rosenberger Sándor ig. vál. tag inditványára — egyhangulag határozza a választmány, hogy Ujhelyi Imre magyaróvári gazd. akad. igazgatót 25 éves jubileuma alkalmából, az E. G. E. üdvözölje és a jubileumon az E. G. E. képviseletére Jászberényi András gazd. akad. tanár, ig. vál. tagot felkérje.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Ujhelyi Imre jubileuma. A közel napokban tölti be Ujhelyi Imre, a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatója tanárkodásának 25. évfordulóját. Ujhelyi az alkotások egész sorozatára tekinthet vissza, melyek között a legjelentékenyebb, hogy a tuberkulinoltás tanulmányozásával, a Baug-féle módszer gyakorlati keresztülvitelével megmutatta, hogy a tüdővész egyik legártatlanabbnak látszó, de valóságban legfélelmetesebb fészkét, a tejet, hogyan kell megszabaditani a tüdővészterjesztés veszedelmétől. Munkásságának ehhez a szép eredményéhez méltóan sorakozik a kisgazdák állattenyésztésének és az ezzel kapcsolatos tejszövetkezeteknek fényes fejlődése. Nem törődve az általánosan elfogadott tenyészdivattal, a legnehezebb viszonyok között is rendületlenül hirdette, hogy a tejelő tehénnél első kellék a teljesitőképesség és csak azután jön a forma. Az általa kiválogatott egyedek utódaiért ma az ország legszélsőbb részeiből zarándokolnak a gazdák s nem egy külföldi szakember bámulattal telt el, amikor a mosonmegyei zsellérgazda udvarán 3000 koronás bikaborjut látott, a melynek anyja semmi pénzen sem volt eladó. Gyakorlati munkássága mellett Ujhelyi Imre élénk szakirodalmi munkásságot fejtett és fejt ki még mostan is. A huszonöt éves jubileum alkalmából a magyaróvári gazdasági akadémia tanári kara és tanuló ifjusága meleg ünneplésben részesitik az akadémia igazgatóját, de az ünneplésből kiveszi részét az ország gazdaközönsége is. Az E. G. E. is üdvözölte ez alkalomból Ujhelyit és a jubileumon való képviseletére Jászberényi András vál. tagot kérte fel.

— Géptemutató. Felhivjuk a nagyérdemü gazdaközönség figyelmét folyó év április hó 5-én délután 3 órakor a magy. kir. gazd. akad. belső területén tartandó Planet jr. kapáló eszközök és vetőgépek munkában való bemutatására, hol ezen sokoldalulag használható eszközök kezelése szakközegünk által lesz bemutatva. Közérdekü bemutatónk minél tömegesebb megtekintését kérve vagyunk kiváló tisztelettel: Budapest, Hofherr Schrantz és Clayton Shuttlewoth r. t. gépgyára.

— **Mezőgazdasági érdekek a költségvetésben.** A képviselőház elé terjesztett állami költségvetésben az állami kiadások majd negyed milliárd koronával emelkedtek, a földmivelésügyi érdekek istápolására, — a vizszabályozásokat kivéve — a költségvetés nem fordit nagyobb gondot, hanem megelégszik a mult évi költségvetés kereteivel, amelyeket a sokat hangoztatott takarékosságra való tekintettel aggályosan szükre szabott a törvényhozás. Nem honorálja a költségvetés az agrárius érdekképviseleteknek a mezőgazdasági kultura fejlesztésére, az állattenyésztés és legelőügy hathatósabb támogatására, a kisbirtokososztály üzemi hitelének bővebb ellátására, a mezőgazdaság iszövetkezetek jelentékenyebb támogatására irányuló teljesen jogos követeléseit, amelyeknek teljesitése nélkül a külföldi államoknak a mezőgazdaságuk fejlesztésére szolgáló fokozottabb tevékenysége mellett alig lehet remélni, hogy földmivelésünk megfeleljen a fogyasztók részéről tapasztalható nagyobb igényeknek s az a bizonyos stagnálás, amelyet a mezőgazdasági kultura terén tapasztalunk s mely némileg a népszámlálási adatokban is kifejezésre jut, sőt az amerikai kivándorlásnak is részben rugója, erőteljesebb haladássá változzék át. A gazdák körében nem minden aggodalom nélkül látják, hogy mig a földmivelés érdekei évről évre mellőzésben részesülnek, addig megdöbbentő mértékben növekszenek az állami kiadások s rohamos léptekkel haladunk az állami szociálizmus felé.

Veszünk
1000 darab süldőt és 600 darab racka anyabárányt.
Sürgős ajánlatot kér: 3073
Erdélyi Gazda Társaság
Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

— **Ragadós állatbetegségek.** A földmivelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint csökkent a mult hét folyamán a lépfenével fertőzött községek száma 79-ről 78-ra, a veszettséggel fertőzött-

teké 266-ról 265-re, a száj- és körömfájással fertőzötteké 353-ról 326-ra, a juhhimlővel fertőzötteké 18-ról 16-ra és a sertésvésszel fertőzötteké 341-ről 322-re. Emelkedett ezzel szemben a takonykórral fertőzött községek száma 26-ról 30-ra, az ivarszervi hólyagos kiütéssel fertőzötteké 16-ról 30-ra, a rühkórral fertőzötteké 252-ről 326-ra, a bivalyvésszel fertőzötteké 4-ről 5-re és a sertésorbánccal fertőzötteké 27-ről 30-ra.

A Dr. Borovszky-féle szagositott
BOROLIN
a világ legjobb és leghatásosabb *házi-szere.* A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.
Megrendelhető a **Borolingyárban Budapest, II., Margitrakpart 45. sz.**
Próbaüveg 50 fillér.
2762

— **Nemzetközi bor és pincegazdasági kiállitás Budapesten.** A nyár folyamán Budapesten tartandó nemzetközi bor- és pincegazdasági kiállitás iránt rendkivül nagy érdeklődés mutatkozik ugy az iparosok és kereskedők, mint a termelők, illetve vásárolni szándékozó közönség részéről. A részvételre már eddig is az összes nagyobb magyarországi cégek jelentkeztek. A kormány által nyujtott támogatás lehetővé tette, hogy nagyobb területe lefoglalása esetén a kiállitási szabályzatban megállapitott térdijakból engedmény lehet nyujtható. Miután országos érdek, hogy a kiállitás éppen az e téren müködő magyar ipar és kereskedelem versenyképességét minél jobban kimutassa, a kiállitás igazgatósága (Budapest, VI. Gyár-utca 38) felhivja az érdekelteket, hogy március hó végéig annál is inkább jelentkezzenek, mert azon tul a végleges beosztás megállapitása és a helyek szétosztása ujabb kiállitók felvételét eleve kizárja.

— A tavaszi első luxuslókiállitás eredménye. A Tattersall telepen rendezett 56. számu első tavaszi luxuslókiállitást és vásárt 25-én zárták be. A kiállitás sikerét felette bénitó állandó rossz időjárás dacára a forgalmi eredmény kedvezőnek mondható. Gazdát cserélt ugyanis a lovaknak 40 százaléka összesen 301.700 korona össz-, illetve 1365 korona átlagár értékkel, melyből 47 darabot 69.5000 korona összérték, illetve 1480 korona átlagár értékkel külföldi vevők vásároltak meg.

A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK
KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)
FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő
HÁZAKRA
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.
A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.
A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.
2001

A LAPBELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ
A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Préselt szalma és lóbab vetőmag
olcsó árban
eladó
Báró Bánffy Kazimir
kissármási gazdaságában.
Posta helyben.
3040

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJJAKKAL KITÜNTETVE
Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépitő
BUDAPEST
Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33
278 VII., Gizella-ut 15.
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Ágybavizelés
Rögtöni megszüntetésl Kort és nemet közölni. Felvilágositás ingyen. Ig. Pfeifer Mórnéné 5. 37(Ung.)

A gazda tavaszi és nyári szükségletei:

Talajmivelő eszközök: Ekék, boronák, hengerek, táresás boronák, talajporhanyitók, grubberek, lókapák, vetőgépek és egyéb talajelőkészitők,

Vetőmagvak: Tengeri, bükköny, baltacim, takarmány és cukorrépamag, burgonya, repce és egyéb gabona és takarmány magvak, ipari és gyári növényvetőmagvak. Fümagkeverékek, konyhakerti vetőmagvak stb.

Arató- és fükaszáló gépek, gőz és motoros cséplőgépek, rosták, tr eurők. stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagcsövek, állatgyógyszerek, állatnyiigógépek, aszfalt és kátrányfedélpapirok, baromfitenyésztési requisitumok, épitési anyagok, fedőcserép, fükaszálók, halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsirok, peronospora permetezők, rétgyalu, szénaforgatók és -gyüjtők, szénkénegfecskendők, permetezőanyagok és szénkéneg, szivattyuk, szőlőtrágyák, szőlőmivelési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozógépek, tengerimorzsolók, tüzoltó felszerelések stb.

Tenyész és igás állatok,

Az ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG-nál
Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt
személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben, kedvező feltételekkel,
leggyorsabban és legolcsóbban szerezhetők be.
3059

Jármos ökröket, ökörtinókat, hizott és sovány sertéseket, mindenféle terményt a legmagasabb napi árban **megveszünk,** vagy azok eladását a legszerényebb dijazás mellett **gyorsan közvetitjük:**
Erdélyi Közvetitő és Áruforgalmi R.-T. Kolozsvár, Brassai utca 23. szám.
Telefon: 619. Sürgönycim: Közvetités.
3072

Eladó birtokok:
1. 900 k. hold Kolozsvármegyében
2. 476 k. hold Szatmárvármegyében
3. 43 k. hold Kolozsmegyében,
4. 6000 k. hold Aradmegyében.
5. 640 k. hold Nagyküküllővm.-ben.

Bérbeadó:
2600 k. hold Kolozsmegyében
1800 k. hold Kolozsmegyében
1027 k. hold Szolnok-Doboka vármegyében,
446 k. hold Kolozsmegyében
600 k. hold Kisküküllőmegyében
130 k. holdas birtok Udvarhelyvármegyében.

Eladó állatok:
34 drb javitott fehér mustra ökör
10 drb javitott feher mustra tehén
9 drb javitott tarka mustra tehén
3 drb tarka tinó 3 éves
10 drb 1 éves, 10 drb 2 éves és 10 drb 3 éves törzskönyvelt fehér tenyészüsző
200 drb fehér racka bárány.

Bővebbet az 3077
Erdélyi Gazda Társaság
Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

Valódi korai

székely tengerit

sürgősen

keres megvételre

és mintázott árajánlatot kér az

Erdélyi Gazda Társaság
= Kolozsvár =
Attila-utca 10. szám 3069

SZŐLŐSGAZDÁK!

Rendeljék meg már most a **peronoszpora permetezőket és permetező anyagot!**

3060

A legjobb és legolcsóbb permetezőket, kénporozókat, szénkénegezőket és egyéb szőlő- és gyümölcsészeti gépeket és felszereléseket szállit: Az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvárott, Attila-utca 10. szám alatt.

Homlokzatok és belsőhelyiségek

meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

2767 II.

BAZALTFESTÉK

Kimeritő ajánlatot és mintát szivesen küld:
LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII, ker., Őrnagy-u. 4.

Tavaszi vetőmagvakat

jo árban vesz, nagyobb mennyiségben is és:

Kukorica és bükköny

vetőmagvakból mintázott árajánlatot kér: 309

Az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvártt
Attila-utca 10. szám.

Éves süldő

170 drb. fehér mangalica, miskárolt és herélt

azonnali átadásra

eladó. 3079 II. Bővebbet:

Erdélyi Gazda Társaságnál

Kolozsvár, Attila-u. 10. sz.

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállitáson első dijjal dijazott

Orpington törzstyukok eladók.

Erzsébet-ut 13-ik szám.

Keresek megvételre:

100 drb fejős racka juhot.

Eladok:

Egy nyolc lóerejű, jókarban levő mótoros cséplőgépet féláron alul.

Megbizottam az

Erdélyi Gazda Társaság
3078 Kolozsvárt, Attila-utca 10. sz.

Eladó földbirtokokat keresünk!

Részletes ajánlatok az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
cimére
Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz.
alá intézendők 3089

Tejgazdaság és szeszgyárral

kapcsolatos nagyobb **erdélyi** uradalomba, — lehetőleg azonnali belépésre, erélyes, szorgalmas és józan

intézö

kerestetik. Ajánlatok az uradalmi intézőséghez **Gyalu per Kolozsvár** kéretnek. 3080

---

2 drb. 158 cm. magas 5 és 7 éves sötét, almás-szürke és világos pej, herélt valódi lipicai gyorsügető, rendkivül szép járásu

kocsi-ló eladó.

Ára: 1100 K. Bővebbet: Erdélyi Gazda Társaság Kolozsvárt. 3079 I.

Nyári legeltetésre és téli tartásra

elfogadok 500 drbtól 1000 drbig birkát, vagy 50—100 fiatal szarvasmarhát 3000 magyar hold

kitünő minőségü legelőre.

Bővebbet az
Erdélyi Gazda Társaság-nál
Kolozsvár, Attila-utca 10.
3076

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az

ERDÉLYI GAZDA

kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irta:
Tokaji László
E. G. E. titkár

Ára: 3 korona.

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tiz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait.

A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) **Adataink eredményei. A birtokapadás okai. Az állam feladatai. A társadalom szerepe és hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete.**

A könyv mindazok számára, akik az erdélvrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdései iránt érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

A FALUSI NÉP GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS NEMZETI IRÁNYBAN VALÓ VEZETÉSE.

Irták:
Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,
Jászberényi András, Dr. Szász Albert
Dr. Seyfried Károly, Dr. Csérer Lajos.

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd Egylet mult évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kivüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

ROMÁNIA MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYAI.

Irta: **Barabás Endre.**

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb cimeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzintézetekről. Földmivelő szövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás seociális irányai A romániai tanitó szociális munkája. — Stb. stb.

— Rendkivül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más szinben látjuk a román faj kulturáltságának fejlődését és mai fokát. —

Az erdélyi állatten,észtés fejlődése.

Irta: **Jakab László.**

Ára: 1 korona.

A 190 oldalas könyv teljesen hű képét adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkivül sok eredeti felvételü tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOKPOLITIKA FELADATAIRÓL.

Ára: 50 fillér.

Irta: **Tokaji László.**

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

GRÓF MIKÓ IMRE ÉS A MAGYAR FÖLD.

Ára: 50 fillér.

Irta: **Tokaji László.**

Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

UJ HONFOGLALÁS ERDÉLYBEN.

Irta: **Tokaji László.**

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megfartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepitésének kérdésére.

Fenti könyvek, amig a készlet tart, az árnak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDÉLYI GAZDA** kiadóhivatalánál, **Kolozsvártt,** Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. ***Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve ó K-ért megküldelik.***

Fenti könyvek megrendelőinek, mig a készlet tart, kivánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és **Tokaji László** előadóknak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyülésen megtartott előadásait és **Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők"** cimen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadását. 3051

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG

K. K. T. BEJ. CÉG.

(TISZTÁN GAZDÁKBÓL ALAKULT VÁLLALAT!)

LEVÉLCIM:
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
KOLOZSVÁRT, ATTILA-UTCA 10. SZ.

SÜRGÖNYCIM:
ERDELYI GAZDA
TELEFON 158.

Teljesen szakszerü vezetés mellett — külön e célra alkalmazott tisztviselői karral — kiválóan szolid elvek alapján **foglalkozik** a gazdaközönség minden produktumának értékesitésével és mindennemü szükségleteinek beszerzésével. —

Legelőnyösebb értékesités

céljából elfogad:

Mintázott bejelentéseket, illetve **megbizásokat** mindennemü gabona és takarmány **vetőmagvakra** vonatkozólag.

Termény, takarmány, bor stb. eladási megbizásokat.

Tenyész- és igásállatoknak eladásra való előjegyzését.

Birtok eladási, bérleti és Jelzálog-szerzési megbizásokat.

Legolcsóbb és legmegbizhatóbb beszerzési forrás:

Mindennemü fő- és mellékágazati mezőgazdasági gépek, felszerelések, eszközök, **anyagok** és **mütrágyákra,**

Háztartási gépek-, cikkek-, anyagok- és eszközökre. Mezőgazdasági háziipari készitmények,

Vetőmagvak,

Tenyész- és igásállatokat illetőleg,

Ingatlanok- és bérleteknek megbizásból való vétele és szerzése.

Egyforma, alku nélkül nyujtandó magas kedvezmények minden gazdának! 3061

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az eredeti „Dr. Aschenbrandt"-féle

bordói-por és rézkénpor

a legkitünőbb anyag a szőlőlevél-, illetve a fürt peronospórája valamint a liszharmat ellen Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól! Csakis olyan csomagokat kell elfogadni, melyeken a Dr. Aschenbrandt-féle név és védjegy ki van téve. A bordói-por ára 100 kg-ként 62 K, a rézkénpor ára 47 K. 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4 koronával drágább q.-ja.

Vezérképviselet

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V, Alkotmány-utca 29. szám.

Kapható minden „Hangya" fogyasztási szövetkezetben és a legtöbb vidéki füszerkereskedőnél.

3091

Olcsón eladó

szép, egyenes fekvésü, bekeritett **közel 700 □-öl területü** üres

HÁZHELY

Kolozsvár város legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjü olyan helyen, ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagyuri családi ház, vagy bérpalota építésére kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Érdeklődőknek **eladó cimét** megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

Zsákot, Zsineget,

2260

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbizhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban **Budapest, V., Nádor-utca 31–33. szám.**

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet. **Kérjen ajánlatot!**

Gazdák Biztositó Szövetkezete

Alakult 1900-ban. **Alakult 1900-ban.**

Vezérképviselet: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztositásokat elfogad tüz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztositott tagok d'jarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletf-leslegéből, közgyülési határozat értelmében dijvisszatérítésben.

Biztositási ajánlatok benyujtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetitésével. Nyomtatványokkal és felvilágositással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapitványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	»
Biztositott tagjainak fennállása óta fizetett tüzkárokban	10,740.000.—	»
jégkárokban	5.042.000.—	»
Biztositott érték tüzben 1912. évben	860,000.000.—	»
jégben 1912. évben	63.000.000.—	»
Életüzlet állománya	15,240.080.—	»

A Gazdák Biztositó Szövetkezete társintézménye a

»GONDVISELÉS« Országos Központi Segélyző Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztositások valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházasitási (önálló itási) segélybiztositások eszközöltetnek. Legelő yösebb népbiztositás. E társulat kebelében minden községben önálló helyicsoportok szervezhetők jótékonycélu működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2078

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhivja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhelyében a legjobb anyagból és legujabb divat szerint készült közkedveltségü

férfi és női cipőraktárára

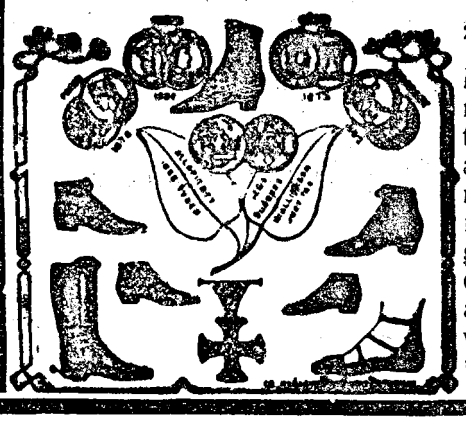

2019

Megrendelés után készit amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: **Matutsek József.**

Eladó növendék 3035

ökörtinókat és

igás-ökröket

keresek megvételre.

Szives ajánlatokat

(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)

Kérek:

„Alföldi" jeligére

az

Erdélyi Gazda

kiadóhivatalához

Kolozsvár cimen – küldeni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szolnok-Doboka vármegye, Apanagyfalu község határában 245 kat. hold, Fellak község határában 243 kataszt. hold jóminőségü

hegyi legelő

a folyó évre haszonbérbe adó.

Értekezhetni:

Beke József kincstári ispánnál, Kolozsvár, Telepitési felügyelőség. Bocskay-tér 19, szám.

3067

Ispáni-, számtartói-,

vagy ehez hasonló (kisebb birtoknál

önálló kezelői állást keres

— azonnali belépésre — földmives iskolát végzett 12 évi jó praxissal biró, nős, kiscsaládu, 34 éves, magyarul, románul beszélő, józanéletü, erélyes, szorgalmas

GAZDA.

Állattenyésztés, növénytermelés, szőlőmivelés és cukorrépatermelésben kiválóan gyakorlott. Önálló kezelés esetére: kaucióképes. Cimét közli az

„Erdélyi Gazda" kiadóhivatala

Kolozsvár, Attila-utca 10. szám. 3074

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mütrágyaféléket ajánl a

2769

Mütrágyát Értékesitő Szövetkezet

Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám.

Nyomta: CORVINEUM nyomdavállalat Kolozsvárt, Kossuth Lajos-u. 10. sz.